

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
สำหรับเด็กด้อยโอกาสในวัดสวนแก้ว

นางสาวจันทิมา ปัญจวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-622-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

119535656

NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES ORGNIZING FOR DISADVANTAGED
CHILDREN IN WAT SUAN KAEW

Miss Chantima Panjawatana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirments
For the degree of Master of Education
Department of Non - Formal Education
Faculty of Education
Chulalongkom University
Academic Year 2000
ISBN 974-346-622-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับเด็ก

ด้วยโอกาสในวัดสวนแก้ว

โดย

นางสาวจันทิมา ปัญจวัฒน์

ภาควิชา

การศึกษาออกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

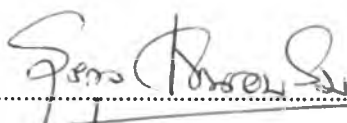
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

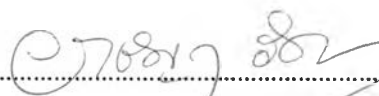
ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล

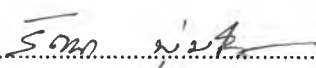
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

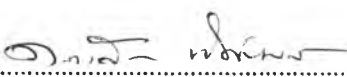

.....คณะบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ อุ๋นตา นพคุณ)

จันทิมา ปัญจวัฒน์ : การจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส
ในวัดสวนแก้ว (NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES ORGANIZING FOR
DISADVANTAGED CHILDREN IN WAT SUAN KAEW) อาจารย์ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา รัตนอุบล, ศาสตราจารย์ ดร. รัตนา พุ่มไพศาล 172
หน้า ISBN 974-346-622-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในวัดสวนแก้ว โดยใช้แบบสอบถามและแบบสังเกต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม จำนวน 8 รูป ฆราวาสผู้ร่วมงาน จำนวน 20 คน และเด็กด้อยโอกาส จำนวน 50 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสังเกตในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสจัดแบบเป็นกลุ่มและแบบชั้นเรียนมากที่สุด กิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือ กิจกรรมการเกษตร และกิจกรรมการสอนการดำเนินชีวิต การสอนกิจกรรมเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ผู้สอนกิจกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนเหมาะสมและเพียงพอ

ด้านปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมพบว่า เป็นปัญหาในระดับน้อย ปัญหาที่มี 5 ประเด็น โดยเรียงระดับความเป็นปัญหาจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1. การนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ และวิธีการสอนไม่ค่อยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา 2. ความชำนาญของผู้สอน ความเป็นกันเองและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 3. เด็กด้อยโอกาสรู้สึกมีปมด้อยและไม่มั่นใจในตนเอง 4. วัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนขาดแคลน 5. การประเมินผลไม่คำนึงถึงการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และไม่ให้ผู้เรียนมีส่วนในการประเมินผล ส่วนประเด็นอื่นๆ พบว่าไม่เป็นปัญหา

ภาควิชา การศึกษาออกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษาออกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

408 36668 27 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD : NON-FORMAL EDUCATION / ACTIVITIES / DISADVANTAGED CHILDREN
/ IN WAT SUAN KAEW

CHANTIMA PANJAWATANA : NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES
ORGANIZING FOR DISADVANTAGED CHILDREN IN WAT SUAN KAEW.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. ACHANYA RATANA U-BOL. Ph.D. , PROF.
RATANA POOMPAISAL. Ph.D. 172 pp. ISBN 974-346-622-3

This purposes of this research were to study the non-formal education activities organized for disadvantaged children in Wat Suan Keaw through questionnaires and observation. The samples were 8 monks, 20 laymen, and 50 disadvantaged children. The research instruments constructed by the researcher were two sets of questionnaires and one observation form. The data were analyzed by mean of frequency , percentage ,means and standard deviation.

The findings of the research were as the followings;

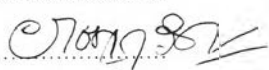
1. Most of education activities organized for disadvantaged children were the subjects concerning agricultural activities and life skill activities which managed into groups or classes focusing on the practical activities more than theoretical ones. So , the children have learned the subjects of their interests from courteous instructions with appropriate and adequate instructional materials.
2. There were less problems and obstacles of the organized activities, however, those were 1) the knowledge could not serve the children's future job and the teaching processes were not much coherent to the subject content. 2) the instructors's expertise, the friendship and relationship between instructors and learners. 3) the disadvantaged children's weakpoint and unconfidence. 4) the unadequate of instrutional materials and the shortage of learning facilities . 5) the assessment which ignored the pracetice in daily life and the participation of the children.

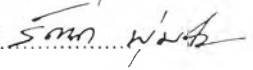
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน

สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส : การศึกษาเฉพาะกรณีวัดสวนแก้วนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล และศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

สำหรับเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่ตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน และขอนมัสการขอบพระคุณ พระพิศาลธรรมพาทิ (พระพยอม กัลยาโณ) และพระทุกรูปที่เมตตาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณ ชรวาสและเด็กในวัดสวนแก้วที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนนอบรม หัวหน้าภาควิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ที่กรุณาให้การแนะนำปรึกษา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาผู้มีพระคุณสูงสุด และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนที่แสนดีทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งท่านที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือซึ่งผู้วิจัยมิได้กล่าวนามจึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

จันทิมา ปัญจวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	6
2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	8
- ความจำเป็นในการจัดการศึกษานอกระบบ.....	8
- ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	13
- ปรัชญาและความมุ่งหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	14
- หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	18
- แนวทางการจัดศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	19
- ประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	21
- ขอบข่ายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	22
- บทบาทหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	23
ตอนที่ 2 เด็กด้อยโอกาส.....	24
- ความหมายของเด็ก.....	24
- ความหมายของเด็กด้อยโอกาส.....	24
- ประเภทของเด็กด้อยโอกาส.....	25
- หลักการเรียนรู้ของเด็กด้อยโอกาส.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส.....	29
- แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	29
- การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับเด็กด้อยโอกาส.....	31
- ความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับเด็กด้อยโอกาสในงานการศึกษา นอกระบบโรงเรียน.....	31
- แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส.....	33
- ลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส	38
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบความคิดในการวิจัย.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	54
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	106
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	106
วิธีดำเนินการวิจัย.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	108
อภิปรายผล.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	125
รายการอ้างอิง.....	126
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	129
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	136
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	137

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง แผนที่วัดสวนแก้ว.....	160
ประวัติวัดสวนแก้ว.....	161
ประวัติผู้เขียน.....	172

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพเด็กด้อยโอกาสจำแนกตามเพศ อายุ ภูมิภาค สถานภาพบิดามารดา ผู้ให้ที่พักอาศัย เหตุที่มาอยู่วัดสวนแก้ว ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ได้มีอะไรบ้าง และบุคคลที่สนิทไว้วางใจที่สุด.....	57
2 จำนวนและความคิดเห็นของพระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ.....	61
3 จำนวนและความคิดเห็นของฆราวาสผู้ร่วมงานเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ.....	62
4 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของเด็กด้อยโอกาสเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ.....	63
5 จำนวนและความคิดเห็นของพระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ.....	65
6 จำนวนและความคิดเห็นของฆราวาสผู้ร่วมงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ.....	67
7 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ.....	69
8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของพระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่อวิธีการที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านวิธีการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	72
9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของฆราวาสผู้ร่วมงานต่อวิธีการที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านวิธีการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	73
10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของเด็กด้อยโอกาสต่อวิธีการที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านวิธีการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	74
11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของพระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่อวิธีการที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านผู้สอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
31 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของเด็กด้อยโอกาสต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	96
32 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของพระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	97
33 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของฆราวาสผู้ร่วมงานต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	98
34 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของเด็กด้อยโอกาสต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	99
35 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของพระที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ.....	100
36 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของฆราวาสผู้ร่วมงานต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ.....	101
37 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นของเด็กด้อยโอกาสต่อปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส ด้านการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ.....	102